

Digitaliseringens roll i Cirkulära AffärsModeller (D-CAM)

Lars Stehn

Wiebke Reim

Martin Rudberg

SMART BUILT
ENVIRONMENT

Bakgrund

- FoU projektet drevs inom Smart Built Enviroment som ett strategiskt projekt under 18 månader 2024-2025
- Utmaningarna i byggandet med en cirkulär ekonomi måste mötas av *ny teknik*, nya sätt att *samverka* och nya sätt att *hitta värden*.

Ekosystemet

Akademi

Branschorganisation-
fastighetsägare

Arkitekter

Byggentreprenörer

Installationsföretag

Materialleverantörer

Uthyrningsföretag

Återvinningsföretag

Totalt deltog
92 personer från
46 företag och
organisationer

Utgångspunkten
för projektet var

- företagens vardag
- behovet av samarbete i ett ekosystem

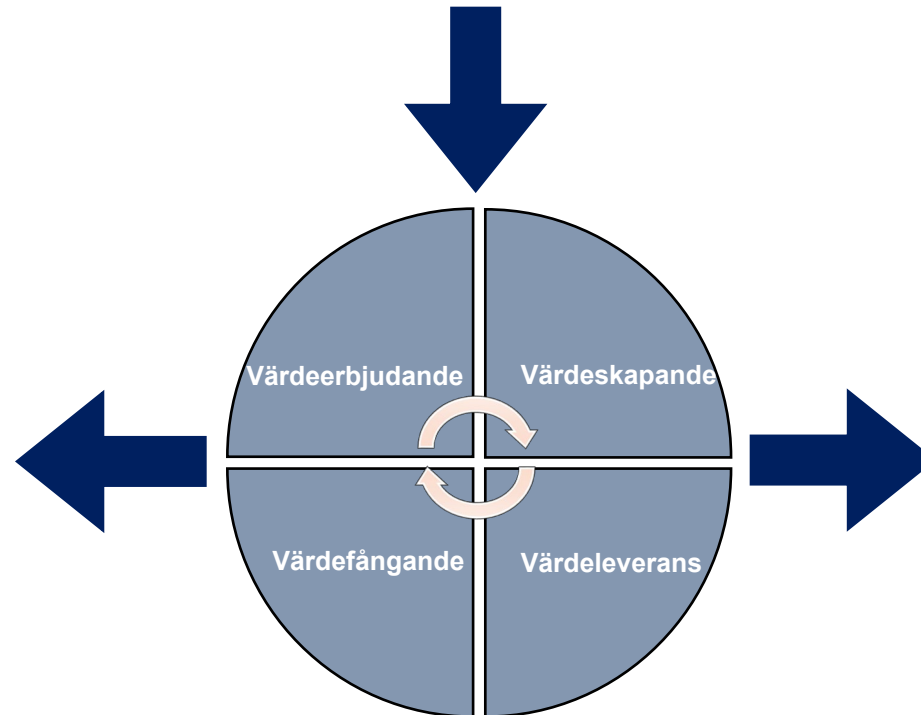
Resultat

Möjliggör D-CAM

- Digital spårbarhet och AI för kvalitetssäkring
- Standardiserade datamallar för obrutna informationsflöden
- Investeringar i kompetens, infrastruktur och logistik
- Ekosystembaserat samarbete och kunddriven efterfrågan
- Miljömässiga och ekonomiska drivkrafter

Barriärer för D-CAM

- Höga initiala kostnader och kortsiktiga ekonomiska mål
- Svårigheter att skapa hållbara intäktsmodeller
- Behov av nya roller och kompetenser
- Brist på standarder och osäker lagstiftning
- Svår integration i linjära system

Effekter av D-CAM

- Minskad klimatpåverkan och ökad resurseffektivitet
- Stärkt varumärke och affärsresiliens
- Ökad kundnöjdhet och bättre tillgång till material

Från insikt till handling – våra rekommendationer

Tema		#	Slutsats (insikt)	→ Rekommendation (åtgärd / vägen framåt)
Ekosystem och ansvar	Strategi & styrning	1	Skalning kräver portföljstyrning och ledningsförankring.	Etablera D-CAM-portföljstyrning. Ledningen och projekt-kontoret äger införandet och kopplar det till företagsstrategin.
	Ramverk & digitalt fundament	2	Standardiserade data är en nödvändig grund för spårbarhet och uppföljning.	Standardisera material- och produktdata. Kravställ ett "minimum viable dataset (MVD)" mot leverantörer och partners.
		3	Kompetensgapet begränsar nyttan av digitala lösningar.	Utveckla nya roller och kompetenser. T.ex. data- och cirkularitetsansvariga samt interna kompetenslyft.
	Affär & efterfrågan	4	Klimatnytta måste bli en del av affärs-logiken – inte en sidoeffekt.	Koppla klimatnytta till affärsmål. Integrera i styrkort, incitament och bonus-system.
		5	Intäkten flyttar från volym till värde (tjänster, data, klimatprestanda).	Utveckla värdebaserade intäktsmodeller. Testa en ny intäktsmix, t.ex. funktionshyra, pay-per-use eller data-tjänster.
	Operativ förmåga & risk	6	Efterfrågan och ansvar är splittrat längs värdekedjan - " <i>Nånannan-ism</i> "	Samordna efterfrågan och ansvar. Skapa gemensamma planeringsforum, samverkansmodeller och kontraktsformer.
		7	Återbruk är rätt startpunkt – men måste breddas till hela livscykeln.	Bredda den cirkulära portföljen bortom återbruket. Inkludera renovering, installation och drift i cirkulära flöden.
		8	Den största flaskhalsen är operativ: logistik, lager, certifiering och försäkring.	Stärk operativa förutsättningar. Säkra logistik, certifiering, försäkring och mätning av resultat.

Slutrapporten hittar ni här:

<https://smartbuilt.se/projekt/vardekedjor-och-affarsmodeller/digi-cirkulara-affarsmodeller/>

Digitaliseringens roll för cirkulära affärsmodeller

LARS STEHN OCH WIEBKE REIM
LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET

MARTIN RUDBERG
LINKÖPINGS UNIVERSITET

SMART BUILT
ENVIRONMENT